

ایران زندگی

کودکان در برابر سویه جدید کرونا آسیب پذیرند
امیکرون
سرماخوردگی نیست

۱۲ صفحه | ◀

باحضور وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات
بزرگ ترین سیستم
سورتینگ هوشمند پستی کشور
راه اندازی شد

۱۱ صفحه | ◀

کارشناسان تربیتی در گفت و گو با «ایران» عنوان کردند **آموزش الفبا** **قبل از مدرسه ممنوع!**

عکس ها: علیرضا مروت / ایران

◀ **پرستور فعی**
 آخبرنگار

پنج سال بیشتر ندارد اما حروف الفبا را بخوبی می شناسد و کلمات را به زیبایی روی کاغذ می نویسد. حالا دیگر به الگویی برای کودکان فامیل تبدیل شده و مادرش که برق خوشحالی در چشمانش هویداست می گوید: «هرچقدر پول بدهی آتش می خوری. من موفقیت پسر من را مدیون مربیان مهدکودک هستم». آبلین کوچولو اما به مهد کودک لاکچری نرفته و مادرش در خانه با خرید بسته آموزشی یک شرکت معروف خواندن و نوشتن را به او آموزش داده. اوایل برایش سخت بود اما تلاش و اصرار مادر باعث شده حالا از همن سال هایش یک قدم جلوتر باشد و پراحتی بسیاری از کلمات را بخواند و بنویسد.

خواندن و نوشتن پیش از موعد یعنی در سنین قبل از دبستان، موضوعی است که برای بسیاری از خانواده ها جذابیت دارد و بسیاری گمان می کنند اگر فرزندان این مهارت را زودتر از سنین دبستان بیاموزند نه تنها از همسالان خود پیشی گرفته بلکه در دوران دبستان هم کمتر دچار مشکلات یادگیری می شود و این به معنای خیال آسوده برای پدر و مادر است. امروزه در بسیاری از مهدکودک های لاکچری مهارت خواندن و نوشتن زبان فارسی و حتی زبان انگلیسی در ازای پرداخت هزینه های هنگفت، آموزش داده می شود. اما متخصصان علم روان و کارشناسان حوزه آموزش معتقدند این سبک آموزش در سن قبل از سنین در نظر گرفته شده برای آموزش رسمی، می تواند عواقب ناخوشایندی برای کودک به همراه داشته باشد.

بسیاری از روانشناسان رشد معتقدند که تا وقتی زبان اول به طور کامل برای کودکان جا نیفتاده است نباید والدین به سراغ آموزش زبان دوم بروند. در حال حاضر یکی از مشکلات آموزشی در مناطق دو زبانه این است که کودکان تازه در سن یادگیری زبان الفبا با زبان رسمی کشور برخورد می کنند و افت تحصیلی برای این گروه اتفاق می افتد. مشکل دیگری که به وجود می آید ناهمخوانی روش های یاددهی است. در پیش دبستانی هایی که اقدام به آموزش الفبا می کنند عموماً این آموزش ها با روش های رسمی که معلمی در کلاس اول به آن مسلط است و آن را یاد می دهد همخوان نیست و همین ناهمخوانی اول مصیبت است. ابتدا باید یادگیری های قبلی پاک شود و یادگیری جدید جایگزین شود.

رکسانا خلیلیان روانشناس در این خصوص به «ایران» می گوید: هیچ چیز بدتر از شیوه های متنوع تربیتی و یاددهی در دوران کودکی نیست. تعارض هایی که کودک در این سن با آن روبه رو می شود در کنار تعارض هایی که در این سنین رشدی به صورت طبیعی کودک با آنها برخورد

◀ **بهناز جوادی روانشناس و کارشناس آموزشی نیز در این باره به «ایران» می گوید:** آموزش یکسان برخی مهارت ها نظیر مهارت خواندن و نوشتن قبل از سن دبستان شاید فرایند آموزش کودکان در دوران دبستان و کلاس اول را با مشکل جدی مواجه کنند، اما نکته مهم این است که در کشور ما حضور در مهد کودک و حتی پیش دبستانی اجباری نیست. از این رو تنها عده ای از کودکان آن هم در مهد کودک هایی خاص این آموزش ها را می بینند یا گروهی از کودکان زیر نظر والدین خود در خانه خواندن و نوشتن الفبای فارسی را می آموزند. در واقع این تفاوت و قرارگیری گروهی از بچه ها که آموزش دیده اند در کنار گروهی دیگر که آموزش ندیده اند در کلاس اول، مشکلاتی را به همراه خواهد داشت.

داشته باشد. بهناز جوادی نیز در این باره می گوید: یکی از فعالیت هایی که در مهد های کودک و پیش دبستانی ها مورد توجه قرار می گیرد برگزاری جشن های ملی مانند عید نوروز، شب یلدا یا مناسبت های مذهبی مانند عاشورا و تاسوعا است. چرا که کودکان باید با فرهنگ های رسمی، ملی و مذهبی کشور خود بیشتر آشنا شوند. اما در سال های اخیر مشاهده می شود در برخی از پیش دبستانی ها و مهد های کودک جشن هایی مانند کریسمس و هالووین بسیار باشکوه برگزار می شود این امر نوعی فرهنگ سازی برای بچه ها محسوب می شود.

وی تأکید می کند: همه ادیان مقدس و قابل احترام هستند اما در کشور ما دین غالب اسلام است بنابراین برگزاری پررنگ و باشکوه چنین جشن هایی می تواند به فرهنگ سازی منجر شود به گونه ای که کودکان جشن های مربوط به فرهنگ کشورهای غربی را بیشتر از اعیاد مذهبی خود دوست بدارند که این امر می تواند آسیب زا باشد.

این روانشناس خاطرنشان می کند: بچه هایی که شاهد برگزاری جشن های باشکوه و مفصل در مهدکودک ها و پیش دبستانی های لاکچری هستند، هنگامی که وارد دبستان می شوند با عدم برگزاری این جشن ها مواجه می شوند به همین دلیل ممکن است کودکان که در سنین پایین هنوز قدرت تجزیه و تحلیل مطالب را نیافته اند، دچار تضاد شوند. این موضوع حتی می تواند در دوران جوانی که دوران هویت یابی است آنها را دچار تعارض و سردرگمی کند.

است از روش هایی استفاده کنند که با شیوه تدریس معلم متفاوت باشد. این تفاوت در شیوه آموزش به سردرگمی بچه ها و خانواده هایشان منجر می شود. وی اضافه می کند: کودکی که قبل از ورود به مدرسه آموزش می بیند، گمان می کند به همه مسائل درسی اشراف دارد از این رو ممکن است نسبت به نکته های مهمی که معلم در خلال درس اشاره می کند بی توجه و بی دقت باشد و به نوعی آنها را از دست بدهد. در چنین شرایطی او از نظر تحصیلی دچار مشکل وافت می شود و بعدها حتی انگیزه تحصیلی او هم کاهش می یابد.

این روانشناس می گوید: آموزش های قبلی می تواند در روند آموزش معلم در کلاس هم اختلال ایجاد کند یعنی وقتی معلم می خواهد برخی کلمات اولیه مانند آب را آموزش دهد، دانش آموزان آموزش دیده با خوشحالی اعلام می کنند که می توانند بنویسند. در این هنگام گروهی که قبل از ورود به مدرسه الفبا را نیاموخته اند، ممکن است احساس سرخوردگی کنند یا احساس قایت ناسالم یا حتی احساس حسادت در آنها شکل بگیرد.

◀ **برگزاری جشن های خارجی در مهد کودک ها!**
 برگزاری جشن های مفصل برای مناسبت های تقویمی سایر کشورها و فرهنگ ها مانند جشن هالووین نمونه دیگری از فعالیت های برخی مهدکودک های لاکچری است که از دیدگاه کارشناسان می تواند نتایج نامطلوبی را به همراه

طورکلی مهدکودک و پیش دبستان دوران بازی و جست و خیز است و باید کودک با بازی و قصه مهارت های گوناگون را بیاموزد. خواندن و نوشتن جزو مهارت هایی است که باید در دوران مدرسه آموزش داده شود. بنابراین کودکی که قبل از مدرسه خواندن و نوشتن را می آموزد، هنگام قرارگیری در کنار کودکانی که همانند او قبلاً آموزش ندیده اند، حالا با یادگیری مطالب جدید خوشحال هستند، دچار خستگی و بی حوصلگی می شود.

جوادی تأکید می کند: برای چنین کودکانی نه تنها درس و مدرسه جذابیت ندارد بلکه بسیار خسته کننده است. از این رو اغلب دیده می شود آنها در کلاس مشغول بازی کردن یا حرف زدن با همکلاسی های خود می شوند. این دسته از رفتارها جدای از اینکه نظم کلاس را برهم زده، مانع یادگیری دانش آموزان دیگر می شود و معلم را هم دچار چالش می کند. اما موضوع به همین جا ختم نمی شود و چنین دانش آموزانی از نگاه معلم و دیگر دانش آموزان، به عنوان فردی ناآرام، بی نظم و بازیگوش شناخته می شوند. بنابراین به دلیل شکل گیری این نگرش منفی ممکن است آنها نتوانند رابطه دوستی خوبی با سایر همسالان برقرار کنند و همین امر به دلسردی و بی علاقتی آنها نسبت به مدرسه و کلاس منجر می شود.

به گفته این کارشناس آموزشی، والدین یا مربیان مهدکودک هایی که قبل از مدرسه خواندن و نوشتن را به کودک آموزش می دهند، ممکن

یادداشت

آموزش رسمی به معنای خواندن و نوشتن و به طورکلی یادگیری، نباید در سنین قبل از دبستان و در مهدکودک اتفاق بیفتد. آموزش رسمی خواندن و نوشتن در سنین قبل از دبستان همچنین آموزش زبان خارجی در این سنین، در برخی مهد های کودک یا پیش دبستانی های لاکچری از نظر علمی کار درستی نیست. چرا که ما در روانشناسی رشد با دو مفهوم مواجه هستیم: نخست مفهوم «یادگیری» و دیگری مفهوم «رشد». رشد به این معنا است که فرد قبل از آموزش باید مفهوم آن را بیاموزد. در مورد مسائل شناختی نیز به همین ترتیب است و فرد باید به سن مورد نظر برسد تا مفهوم این مسائل را بیاموزد و بعد از آن یادگیری اتفاق بیفتد. برای مثال می توان به آموزش رانندگی اشاره کرد. برای آموختن مهارت رانندگی، انسان ها باید به سن مشخصی برسند تا مفهوم رانندگی را بفهمند و بعد پشت فرمان بنشینند یعنی رشد باید اتفاق بیفتد تا بعد از آن یادگیری صورت بگیرد.

رشید دو قانلود
 روانشناس و سرگروه
 دبیرخانه کشوری گروه
 آموزشی مشاوران

آموزش رسمی به معنای خواندن و نوشتن و به طورکلی یادگیری، نباید در سنین قبل از دبستان و در مهدکودک اتفاق بیفتد. آموزش رسمی خواندن و نوشتن در سنین قبل از دبستان همچنین آموزش زبان خارجی در این سنین، در برخی مهد های کودک یا پیش دبستانی های لاکچری از نظر علمی کار درستی نیست. چرا که ما در روانشناسی رشد با دو مفهوم مواجه هستیم: نخست مفهوم «یادگیری» و دیگری مفهوم «رشد». رشد به این معنا است که فرد قبل از آموزش باید مفهوم آن را بیاموزد. در مورد مسائل شناختی نیز به همین ترتیب است و فرد باید به سن مورد نظر برسد تا مفهوم این مسائل را بیاموزد و بعد از آن یادگیری اتفاق بیفتد. برای مثال می توان به آموزش رانندگی اشاره کرد. برای آموختن مهارت رانندگی، انسان ها باید به سن مشخصی برسند تا مفهوم رانندگی را بفهمند و بعد پشت فرمان بنشینند یعنی رشد باید اتفاق بیفتد تا بعد از آن یادگیری صورت بگیرد.

کودک باید به سنی برسد که معنا و مفهوم برخی مسائل برایش قابل فهم باشد، آنگاه می تواند بخوبی آموزش ببیند. مثلاً دانش آموز تا به کلاس سوم نرسد مفهوم محیط دایره را بخوبی درک نمی کند حالا اگر والدین به او فشار بیاورند که زودتر از رشد، این موضوع را بفهمد قاعدتاً دچار مشکل می شود. سطح اضطراب کودکانی که برای آموزش پیش از موعد تحت فشار هستند، بالا می رود و دچار استرس می شوند. گاهی حتی مشاهده می شود که برخی از این کودکان گرفتار شب ادراری می شوند یا ناخن های خود را می جویند.

از نظر روانشناسی کودک باید در سن ۷ تا ۸ سالگی وارد فرایند یادگیری حروف الفبا شود. در روانشناسی رشد، کودکی که در سنین مهدکودک و پیش دبستانی قرار دارد برای خواندن و نوشتن به رشد نرسیده است به همین دلیل وقتی وادار به یادگیری مهارت خواندن و نوشتن می شود کاری اضافه به او تحمیل می شود و ممکن است دچار آسیب های متعدد روحی و روانی شود.

از سوی دیگر در روانشناسی مفهومی به نام «وابسته به فرهنگ» وجود دارد که می گوید هر جامعه ای بنا به ارزش های خود و اصولی که به آن اعتقاد دارد و به طورکلی در چهارچوب فرهنگی خود باید حرکت کند، مگر اینکه بخواهد یک امر آموزشی در سایر فرهنگ ها را دنبال کند. اینکه یک فرهنگ دیگری را در فرهنگ خود جایگزین کنیم و در این زمینه فعالیت های متنوعی را انجام دهیم به نظر می رسد که دانسته یا ندانسته ما را به سمت استحاله فرهنگی می برد که به هیچ وجه مورد تأیید نیست. به گفته آلبرت بندورا نخستین عامل مؤثر در تربیت کودک، تقلید است. یعنی کودک در نخستین گام برای آموزش، یادگیری تقلیدی را در پیش می گیرد و هر آنچه از رفتار و گفتار گرفته تا نحوه لباس پوشیدن را که از والدین و اطرافیان می بیند، تقلید می کند. هرچند که در برخی از مهد های کودک برای تربیت و تعالی کودکان هدفمند اقدام نمی شود اما مشاهده می شود دوره پیش دبستانی و حضور کودک در میان همسالانش نقش چشمگیری در تربیت کودکان ایفا می کند. کودکان ۴ تا ۵ ساله وارد پیش دبستانی یک می شوند. در این دوره کودکان بیشتر تعاملات اجتماعی را می آموزند. باید مراقبت کنیم تا در این دوره الگوهای درستی برای تقلید روبه روی فرزندانمان بگذاریم وگرنه بی هویتی یکی از پیامدهای چنین دوگانه هایی خواهد بود.

